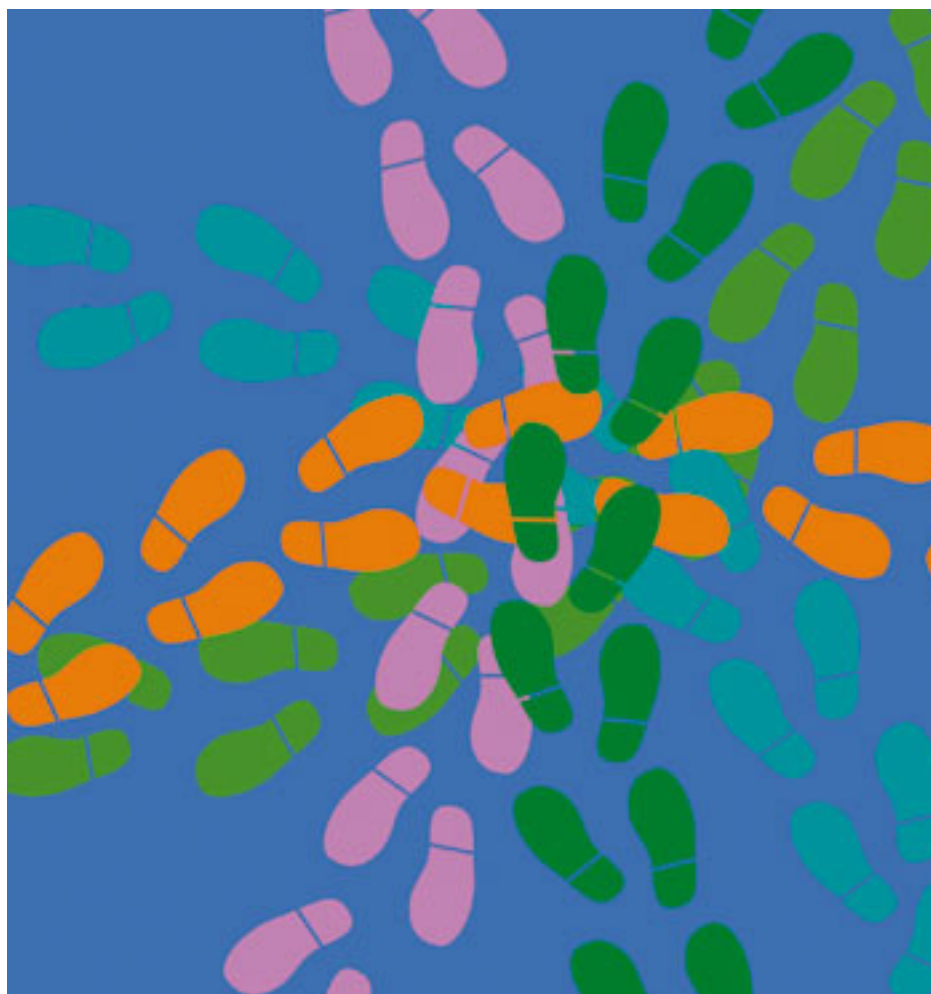

Europsy – grunn til glede?

Svein Larsen

Institutt for samfunnspsykologi, Universitetet i Bergen

Det er først når vi forlater den norske modellen med seksårige integrerte utdanningsforløp og er villige til å debattere andre veier til psykologtittelen, at vi kan glede oss over Europsy.

NYTT TERRENG: Der Europsy viser mange veier til psykologtittelen, gir kun cand.psychol.-graden rett til tittelen i Norge. Er vi villige til å slutte oss til Europa på dette punktet? spør Svein Larsen. Foto: YAY Micro

DEBATT: EUROPSY

Presidenten i Psykologforeningen, Tor L. Hofgaard, gleder seg i juninummeret av Tidsskriftet over at Europsy – en fellesstandard for alle europeiske psykologutdanninger – lanseres 11. juli. Dette er en høytidsdag for både brukere, helsemyndigheter og behandlere, mener han, fordi vi nå får «et felles rammeverk for kvalitetssikring av psykologer og for pasientsikkerhet».

Utdanningen, ikke pasienten i sentrum

Europsy handler ikke hovedsakelig om «pasientsikkerhet» eller bedre helsetilbud. Faktisk forekommer ikke begrepet «pasient» en eneste gang i Europsy. I stedet brukes begreper som klienter, borgere, forbrukere og institusjoner. Europsy handler derimot om en felles *utdanningsstandard* for psykologi i Europa, og om hvordan man kan samordne utdanningene som kan lede til tittelen psykolog. En slik samordning skal sikre brukerne av psykologtjenester i Europa, men disse er ikke begrenset til «pasienter» eller brukere av helsevesenet. Og Europsy dekker hele bredden av psykologisk praksis utført av psykologer med minst 5 års utdanning.

Innholdet i utdanningsforløpene er nøye beskrevet i dokumentet, med en foreslått tredelt modell: Den første fasen er en treårig bachelorgrad (eller tilsvarende), den andre en toårig mastergrad (eller tilsvarende) og den tredje består av en ettårig supervisert praksis. Underveis forventes det delpraksiser av kortere varighet (mellom 15 og 30 ECTS) innenfor den studieretningen man fokuserer på.

Europsy definerer altså et mye bredere grunnlag for psykologtittelen enn det som gjøres her på berget. I Norge kan man (i alle fall inntil 11. juli i år) kalle seg psykolog bare dersom man har norsk *cand.psychol.*-grad. Intet annet gir grunnlag for å kunne anvende tittelen, selv ikke fullførte mastergrader i psykologi eller det å oppnå nobelpris i feltet kan gi grunnlag for tittelen psykolog (selv om det finnes folk med andre utdanninger som har fått tittelen tidligere). *Cand.psychol.*-graden er imidlertid i stor grad rettet mot klinisk psykologi, mot behandling av *pasienter*, og mot denne bakgrunnen blir Hofgaaards ordvalg i sin omtale av Europsy forståelig.

Mot en bredere tittel?

Gjennomlesning av dokumentet (se <http://www.efpa.eu/europsy/booklet>) viser at en psykolog er en person som har minimum 5 års fulltidsutdanning i psykologi, hvor en bachelor- og mastergradsstruktur legges til grunn. Bachelorgraden skal være grunnleggende og generell og omfatte «all the psychology specialities» og «the major theories and techniques», mens mastergradsnivået skal forberede studenten på selvstendig profesjonell praksis som psykolog. Det understrekes at denne delen av programmet kan forberede for *enten* doktorgradsstudier *eller* for praksis – og denne praksisen spesifiseres innenfor fire brede profesjonelle kontekster:

- 1 Klinisk psykologi og helsepsykologi
- 2 Utdanning
- 3 Arbeids- og organisasjonspsykologi
- 4 «Other» som omfatter andre praksisområder (for eksempel rettspsykologi eller idrettspsykologi).

Felles for disse kontekstene er at de krever spesifiserte mastergradsforløp etter fullført bachelorgrad. I Europsy er følgelig begrepet psykolog ikke synonymt med begrepet klinisk psykolog; dokumentet definerer en rekke andre tenkelige profesjonelle kontekster for psykologer.

Annerledeslandet

For mange er det god grunn til å glede seg over Europsy, fordi den tilbyr en enhetlig forståelse av hvilken type *minimumsutdanning* som skal til for å kunne kalle seg psykolog i Europa. Slik sikres brukerne at det ligger en standardisert utdanning til grunn for psykologtittelen. Dokumentet understreker i tillegg at hovedmodellen for utdanningen er en 3 + 2+1 års struktur, hvor de første 5 årene er et universitetsanliggende, mens det siste året skal være en sammenhengende supervisert praksis innenfor akkrediterte institusjoner. Dokumentet oppfordrer også de ulike lands

psykologmiljøer til å unngå «defensiveness and undue protection of national interests». Får vi til dette, er det all grunn til å glede seg med Psykologforeningens president, siden det vil medføre at vi grundig må tenke igjennom vår psykolog(i)utdanning også her til lands. Europsy medfører at vi trenger å revurdere hva som ligger i begrepet psykolog.

Men der Europsy viser mange veier til psykologtittelen, gir kun cand.psychol.-graden rett til tittelen i Norge. Er vi er villige til å slutte oss til Europa på dette punktet, eller skal vi fortsatt være annerledeslandet i forhold til europeiske anliggender? Eller formulert litt spissere: Vil norske masterutdanninger i psykologi i framtiden kvalifisere for psykologtittel etter et års sammenhengende supervisert praksis innenfor et gitt område, eller er det bare utenlandske grader som skal gi slik rett? Vil våre universiteter legge til rette for utdanninger i psykologi som leder fram mot karrierer innenfor faget, uten at disse utdanningene nødvendigvis er utdanninger i klinisk psykologi? Eller enda spissere: Skal vi holde på våre modeller med 6-årige integrerte forløp, eller skal vi ta debatten om 3 + 2+1-modellen? Hvis ikke, hvorfor skal vi glede oss da?

svein.larsen@psysp.uib.no